

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא קמא נב

עניין: כד רגיז רעיא על ענא

עביד לנגדא סמותא

ערכין יז.

אבותיכם^א זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה פלוגי בה רבי יהודה נשיאה ורבנן חד אמר דור לפי פרנס וחד אמר פרנס לפי דורו למאי הלכתא אילימא למעליותא דמר סבר אי מעלי דרא מעלי פרנס ומר סבר אי מעלי פרנס מעלי דרא הא איכא צדקיה דהוה מעלי ודריה לא הוה מעלי והא יהויקים דלא הוה מעלי ודריה הוה מעלי דאמר^ב רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מאי דכתיב^ג בראשית ממלכות יהויקים^ד מלך יהודה^ה ביקש הקב"ה להחזיר את העולם לתוהו ובהו בשביל יהויקים כיון שנסתכל בדורו נתיישבה דעתו ביקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם לתוהו ובהו מפני דורו של צדקיהו כיון שנסתכל בצדקיהו נתיישבה דעתו אלא לענין תוקפא וניחותא קאמרינן:

עיון יעקב

יד עביד לנגדא סמותא. עיין פרש"י שכתב וז"ל כך כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להם פרנסים שאינם מהוגנים. והוא דומה לנמשל דאמר כד

רגיז רעיא וכו' אבל כשאין הקב"ה רוצה ליפרע מהם עדיין אף שהם רעים וחסאים הוא מאריך להם אף אז אף הפרנס הוא צדיק להגין עליהם כדאיתא בערכין דף י"ז הא איכא צדקיה דהוי מעלי ודריה לא הוי מעלי ע"ש ובחנם טרח בזה היפה תואר פ' וישלח דף תמ"ח ע"ב ליישב שלא יסתרו הסוגיות אהדדי כי לעד"ג דלק"מ:

בד יברך ישראל לרבי לוי יצחק מאווערנא (לבית רוזין) פרשת וישב

עושה הקצ"ה מסתיר את דרכם לפני המנהיג הדור שלא יראה מעשיהם כדי שיבקש רחמים עליהם וישפיע להם כל טוב על ידו. וזהו דרש וכו' עליה "דרז חסדא" כי הוא רב חסד כד רגז וגו', מלד מעשיהם לא טובים עביד לנגדא סמותא כדי שיבקש רחמים עליהם וישפיע להם כל טוב. והנה כאשר

עביד לנגדא סמותא. אמנם האמת אשר התורה היא נחמת שייך בכל אדם וכל זמן, והשי"ת הוא מקור הרחמים, כאשר הקצ"ה רואה את הדור כי ילכו צדק מעוקס אם יגלה זאת להמנהיג הדור ויראה איך מקולקלים מעשיהם, לא יבקש עליהם רחמים ולא ירצה להשפיע להם הנזרך להם, מה

ונקדים מאמר חז"ל (ב"ק נב.) דרש ההוא גלילה עליה דרז חסדא כד רגיז רעיא על ענא עביד לנגדא סמותא, גם זה המאמר הוא פלא איך יאומן על רועה נאמן כאשר הנאן יעשון איזה דרך מעוקס יתקף ככה עליהם להוריד אותם לשאול תחתית כאשר